

Organizačný poriadok súťaže

Názov súťaže: Olympiáda zo slovenského jazyka a literatúry (ďalej len „OSJL“)

Organizátor súťaže: Národný inštitút vzdelávania a mládeže (ďalej len „NIVaM“)

Číslo schváleného organizačného poriadku súťaže: 2025/5455:2-E9171

Čl. 1

Úvodné ustanovenie

Organizačný poriadok súťaže je vypracovaný v súlade so Smernicou č. 19/2024 o súťažiach a predmetových olympiádach (ďalej len „smernica“), ktorá nadobudla účinnosť 1. septembra 2024.

Čl. 2

Charakteristika a poslanie OSJL

1) Charakteristika súťaže

OSJL je dobrovoľnou záujmovou činnosťou žiakov základných a stredných škôl. Je založená na systematickej skupinovej alebo individuálnej práci s talentovanými žiakmi. Organizuje sa každoročne ako predmetová postupová olympiáda jednotlivcov – žiakov základných a stredných škôl – a priamo súvisí s výchovno-vzdelávacím procesom, na ktorý ďalej nadväzuje. Odborne ju garantuje Celoštátna odborná komisia Olympiády zo slovenského jazyka a literatúry (ďalej len „COK OSJL“) v spolupráci so Slovenskou asociáciou učiteľov slovenčiny (ďalej len „SAUS“). Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky (ďalej len „MŠVVaM SR“) súťaž garantuje po stránke:

a) finančnej a organizačnej prostredníctvom Regionálnych úradov školskej správy (ďalej len „RÚŠS“) a poverených organizácií a inštitúcií,

b) odbornej a obsahovej prostredníctvom COK OSJL, pričom pri obsahovom zabezpečení súťaže spolupracuje COK OSJL s autorským kolektívom a so SAUS.

2) Poslaním súťaže je:

- prehlbovať, rozširovať a upevňovať komunikačné zručnosti žiakov základných a stredných škôl v slovenskom jazyku,
- rozširovať záujem žiakov o sebazvdelávanie a samostatnú tvorivú činnosť,
- zvyšovať záujem o slovenský jazyk a literatúru ako o vyučovací predmet a o slovenčinu ako o rodný či cieľový jazyk a jeden zo znakov slovenského národa a nositeľov jeho kultúry,
- zvyšovať záujem o štúdium slovenského jazyka na vysokých školách,
- umožňovať porovnanie vedomostí a zručností žiakov v rámci regiónov a na celoštátnej úrovni,
- prispievať k účelnému využívaniu voľného času žiakov ZŠ a SŠ.

Čl. 3

Organizátor a subjekty podieľajúce sa na organizácii súťaže

Organizátor: Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Ševčenkova 11, P.O.BOX 58, 850 05 Bratislava, IČO: 00164348, DIČ: 2020798714, kontakt: +421 248 209 411

Odborný garant: Slovenská asociácia učiteľov slovenčiny, Panská 26, 811 01 Bratislava, IČO: 30791901, DIČ: 2021813398798714, kontakt: 2002saus@gmail.com

Organizátor okresných a krajských kôl: Regionálne úrady školskej správy

Organizátor školských kôl: školy

Čl. 4

Štruktúra súťaže

1) Na OSJL sa zúčastňujú žiaci základných aj stredných škôl v troch kategóriách:

kategória C – žiaci 8. a 9. ročníka základných škôl, žiaci 3. a 4. ročníka osemročných gymnázií,

kategória B – žiaci 1. a 2. ročníka stredných škôl, žiaci 3. ročníka päťročných stredných škôl*, žiaci 5. a 6. ročníka osemročných gymnázií,

kategória A – žiaci 3.*, 4. a 5. ročníka stredných škôl, žiaci 7. a 8. ročníka osemročných gymnázií.

** Poznámka: Žiaci 3. ročníka päťročných bilingválnych stredných škôl súťažia v kategórii B, ak sa ich maturitná skúška zo slovenského jazyka a literatúry koná v 5. ročníku štúdia. Žiaci 3. ročníka päťročných bilingválnych stredných škôl súťažia v kategórii A, ak sa ich maturitná skúška zo slovenského jazyka a literatúry koná v 4. ročníku štúdia.*

2) OSJL sa uskutočňuje v postupových kolách:

a) školské kolá – zúčastňujú sa na nich súťažiaci kategórií A, B, C, ktorí v škole prejavia o súťaž záujem,

b) okresné kolá – zúčastňujú sa na nich súťažiaci kategórie C – víťazi školských kôl,

c) krajské kolá – zúčastňujú sa na nich súťažiaci kategórií A a B – víťazi školských kôl a súťažiaci kategórie C – víťazi okresných kôl,

d) celoštátne kolo – zúčastňujú sa na ňom súťažiaci kategórií A, B, C, ktorí sa umiestnili v krajských kolách spravidla na prvom mieste.

Čl. 5

Odborné a organizačné zabezpečenie OSJL, činnosti poroty

Riadenie súťaže

1) OSJL po odbornej a obsahovej stránke riadia odborné poroty, ktoré sú pre každé súťažné kolo a pre každú súťažnú kategóriu spravidla trojčlenné.

2) COK OSJL zabezpečuje:

- odbornú a obsahovú náplň OSJL,
- poverenie na vypracovanie súťažných zadaní – testových úloh, zadaní na tvorbu alebo transformáciu textu, zadaní na ústnu časť súťaže a riešení – na okresné, krajské a celoštátne kolo autorským kolektívom zloženým z pedagógov slovenského jazyka a literatúry z VŠ, SŠ a ZŠ,
- vydávanie metodických materiálov,
- vyhodnotenie priebehu a úrovne jednotlivých ročníkov OSJL,
- usmernenie činností okresných a krajských porôt OSJL v prípade potreby,
- vymenovanie členov poroty na celoštátnom kole OSJL.

3) Predsedu COK OSJL volia spomedzi seba členovia COK OSJL v zmysle smernice, pričom členovia COK OSJL sú vymenúvaní a odvolávaní rovnako v zmysle smernice. Členmi COK OSJL sú: predseda, tajomník a osem ďalších členov.

4) Krajská porota OSJL po odbornej a obsahovej stránke riadi priebeh krajského kola OSJL. Predseda krajskej poroty a jej členovia sú vymenovaní v zmysle smernice.

5) Okresná porota OSJL po odbornej a obsahovej stránke riadi priebeh okresného kola OSJL. Predseda okresnej poroty a jej členovia sú vymenovaní v zmysle smernice.

6) Školská porota OSJL po odbornej a obsahovej stránke riadi priebeh školského kola OSJL. Predseda školskej poroty a jej členovia sú vymenovaní v zmysle smernice.

Odborné a organizačné zabezpečenie súťaže a činnosti odborných porôt

8) Vypracovanie súťažných materiálov pre školské kolo zabezpečujú školské poroty OSJL. Vypracovanie súťažných materiálov pre okresné, krajské a celoštátne kolo pre všetky kategórie zabezpečuje COK OSJL.

9) Školské kolo

a) Školské kolo súťaže pre všetky kategórie sa koná v základných a stredných školách.

b) Školské kolo OSJL riadi a organizuje školská porota OSJL, ktorú vymenúva riaditeľ školy a ktorú tvoria spravidla učitelia slovenského jazyka a literatúry.

c) Úlohou školskej poroty je:

– propagovať olympiádu medzi žiakmi, získavať ich do súťaže, pomáhať im odbornou radou, odporúčať im vhodnú literatúru,

– zabezpečovať školské kolo po odbornej, obsahovej a organizačnej stránke.

d) Školská porota postupuje pri súťaži v súlade s týmto organizačným poriadkom, platnými Metodicko-organizačnými pokynmi (ďalej len „MOP“) a Termínovníkom súťaží pre daný školský rok. Žiaci súťažajú anonymne a dodržiavajú pravidlá súťaže.

e) Porota určuje poradie súťažiacich, predseda poroty oboznamuje súťažiacich s výsledkami a vyhlasuje víťaza danej kategórie, pričom víťaz svojej kategórie postupujúci do vyššieho kola (okresného alebo krajského) musí byť úspešným riešiteľom školského kola OSJL. Diplomy pre úspešných riešiteľov podpisuje predseda školskej poroty a riaditeľ školy.

f) Predseda školskej poroty zaznamená každému súťažiacemu body za jednotlivé časti súťaže v elektronickej platforme na to určenej. Výsledková listina vytvorená na elektronickej platforme je podkladom pre vyhodnotenie školského kola OSJL a zároveň je prístupná organizátorovi vyššieho kola súťaže – predsedovi okresnej poroty v prípade kategórie C a predsedovi krajskej poroty v prípade kategórií A a B.

10) Okresné kolo

a) Okresné kolo OSJL sa koná pre víťazov školských kôl kategórie C.

b) Okresné kolo zabezpečuje RÚŠS prostredníctvom poverených škôl a školských zariadení. Odbornú stránku garantuje okresná porota OSJL. Poverená inštitúcia pozve víťazov školských kôl.

c) RÚŠS vymenúva predsedu a členov okresnej poroty OSJL pre kategóriu C tak, aby v nej boli zastúpení skúsení učitelia, prípadne metodici. Členom poroty nemôže byť učiteľ, ktorý pripravoval súťažiaceho (ak to okolnosti umožňujú).

d) Okresná porota postupuje pri súťaži v súlade s týmto organizačným poriadkom, platnými MOP a Termínovníkom súťaží pre daný školský rok. Žiaci súťažajú anonymne a dodržiavajú pravidlá súťaže.

e) Porota určuje poradie súťažiacich, predseda okresnej poroty oboznamuje súťažiacich s výsledkami a vyhlasuje víťaza kategórie, pričom víťazom kategórie postupujúcim do krajského kola OSJL musí byť úspešný riešiteľ okresného kola OSJL. Diplomy pre úspešných riešiteľov podpisuje predseda okresnej poroty.

f) Predseda okresnej poroty zaznamená každému súťažiacemu body za jednotlivé časti súťaže v elektronickej platforme na to určenej. Výsledková listina vytvorená na elektronickej

platforme je podkladom pre vyhodnotenie okresného kola OSJL a zároveň je prístupná aj organizátorovi krajského kola súťaže a predsedovi krajskej poroty.

g) Predseda okresnej poroty v súčinnosti s členmi poroty vypracúva odpoveď na námietku zo strany školy podanú do troch pracovných dní voči výsledkom okresného kola zverejneným formou výsledkovej listiny na elektronickej platforme a v prípade opodstatnenosti námietky zabezpečí nápravu daného stavu.

11) Krajské kolo

a) Krajské kolo OSJL sa koná pre víťazov okresných kôl kategórie C a víťazov školských kôl kategórií A a B.

b) Krajské kolo zabezpečuje RÚŠS prostredníctvom poverených škôl a školských zariadení. Odbornú stránku garantuje krajská porota OSJL. Poverená inštitúcia pozve víťazov okresných kôl (kategória C) a víťazov školských kôl (kategórie A a B).

c) RÚŠS vymenúva predsedu a členov krajskej poroty OSJL tak, aby v nich boli zastúpení skúsení učitelia, prípadne metodici. Členom poroty nemôže byť učiteľ, ktorý pripravoval súťažiaciho (ak to okolnosti umožňujú).

d) Krajská porota postupuje pri súťaži v súlade s týmto organizačným poriadkom, platnými MOP a Termínovníkom súťaží pre daný školský rok. Každú kategóriu hodnotí spravidla trojčlenná porota. Žiaci súťažiaci anonymne a dodržiavajú pravidlá súťaže.

e) Porota určuje poradie súťažiacich, predseda krajskej poroty oboznamuje súťažiacich s výsledkami a vyhlasuje víťaza každej kategórie, pričom súťažiaci postupujúci do celoštátneho kola OSJL musia byť úspešnými riešiteľmi krajského kola OSJL. Diplomy pre úspešných riešiteľov podpisujú predseda krajskej poroty a riaditeľ RÚŠS.

f) Predseda krajskej poroty zaznamená každému súťažiacemu body za jednotlivé časti súťaže v elektronickej platforme na to určenej. Výsledková listina vytvorená na elektronickej platforme je podkladom pre vyhodnotenie krajského kola OSJL a zároveň je prístupná aj organizátorovi celoštátneho kola súťaže a predsedovi COK OSJL.

g) Predseda krajskej poroty v súčinnosti s členmi poroty vypracúva odpoveď na námietku zo strany školy podanú do troch pracovných dní voči výsledkom krajského kola zverejneným formou výsledkovej listiny na elektronickej platforme a v prípade opodstatnenosti námietky zabezpečí nápravu daného stavu.

12) Celoštátne kolo

a) Celoštátne kolo sa koná pre žiakov, ktorí sa umiestnili v krajských kolách spravidla na prvom mieste v každej kategórii. Podrobnosti určia MOP platné pre daný školský rok.

b) Celoštátne kolo OSJL zabezpečuje po odbornej a obsahovej stránke COK OSJL, po organizačnej stránke organizácia poverená MŠVVaM SR.

c) COK OSJL postupuje pri súťaži v súlade s týmto organizačným poriadkom, platnými MOP a Termínovníkom súťaží pre daný školský rok. COK OSJL vymenúva spravidla trojčlennú porotu pre jednotlivé súťažné kategórie. Členom poroty nemôže byť učiteľ, ktorý pripravoval súťažiaciho (ak to okolnosti umožňujú). Žiaci súťažiaci anonymne a dodržiavajú pravidlá súťaže.

d) Porota určuje poradie súťažiacich, predseda COK OSJL oboznamuje súťažiacich s výsledkami a vyhlasuje víťaza každej kategórie.

e) COK OSJL vypracúva odpoveď na námietku zo strany školy podanú do troch pracovných dní voči výsledkom celoštátneho kola zverejneným formou výsledkovej listiny na elektronickej platforme a v prípade opodstatnenosti námietky zabezpečí nápravu daného stavu.

f) COK OSJL do 20 pracovných dní od ukončenia celoštátneho kola zhodnotí priebeh a výsledky súťaže a zašle hodnotiacu správu, výsledkovú listinu a prehľad zapojenia žiakov do súťaže na všetkých úrovniach MŠVVaM SR.

13) Písomné práce súťažiacich archivuje organizátor príslušného kola OSJL jeden rok od konania súťaže.

Čl. 6

Súťažné podmienky

1) Súťažné zadania

Súťažné zadania pre žiakov v jednotlivých kategóriách a kolách OSJL sú v súlade s platnými MOP pre daný ročník OSJL. Zadanie pozostáva z dvoch častí – písomnej a ústnej. Písomná časť je tvorená didaktickým testom s rozličnými typmi úloh s rôznou kognitívnou náročnosťou, zameranými na prácu s textom, čítanie s porozumením a overenie vedomostí a zručností z jednotlivých jazykových rovín, teórie literatúry a literárnej histórie. K písomnej časti ďalej patrí tvorba vlastného textu, resp. transformácia textu, v ktorej má žiak preukázať schopnosť písať žánrovo a štýlovo diferencovane, s čo najväčšou možnou mierou originality. Ústna časť je tvorená samostatnou prípravou a prednesením rečníckeho prejavu na zadanú tému, pričom súťažiaci musí predniesť najmenej 10 viet naspamäť, využiť znaky rečníckeho štýlu a uplatniť prvky verbálnej i neverbálnej komunikácie. Čas určený na jednotlivé časti súťaže je stanovený v MOP platných pre aktuálny ročník OSJL.

2) Hodnotenie vedomostí a zručností súťažiacich

Poroty sa pri hodnotení výkonov súťažiacich riadia pokynmi na hodnotenie uvedenými v MOP platných pre daný ročník OSJL. Správnosť odpovedí v didaktickom teste hodnotí porota na základe riešení uvedených v kľúčoch správnych odpovedí. Každá testová položka sa hodnotí celočíselne jedným bodom. Tvorba vlastného textu/transformácia textu je hodnotená podľa piatich kritérií: dodržanie žánra a témy, výstižnosť, originalita textu, jazyková zložka (lexika, gramatika, štýl), pravopis. Pri nedodržaní prvého spomínaného kritéria sa táto časť súťaže súťažiacemu hodnotí 0 bodmi. Ústna časť súťaže je hodnotená podľa troch kritérií: výstavba textu, prednes (výslovnosť, dodržanie prozodických vlastností), celkový dojem (vystupovanie, verbálne a neverbálne prejavy).

3) Hranica úspešnosti

Súťažiaci sa stáva úspešným riešiteľom daného kola OSJL po dosiahnutí určitého počtu bodov stanoveného v MOP platných pre aktuálny ročník OSJL.

4) Stanovenie poradia súťažiacich

Vo všetkých kategóriách a kolách OSJL v prípade rovnosti celkového počtu bodov u viacerých súťažiacich je rozhodujúcim počet bodov v didaktickom teste. V prípade rovnosti bodov dosiahnutých v didaktickom teste je ďalším kritériom rozhodovania počet bodov v druhej písomnej časti súťaže (tvorba vlastného textu/transformácia textu). V prípade opätovnej zhody počtu bodov porota rozhodne o víťazovi kategórie na základe dosiahnutého vyššieho skóre v čiastkovom kritériu originalita textu v časti tvorba vlastného textu/transformácia textu, resp. v čiastkovom kritériu celkový dojem (vystupovanie, verbálne a neverbálne prejavy) v ústnej časti súťaže.

Čl. 7

Podmienky účasti žiakov v súťaži a rámcový postupový kľúč

- 1)** Podmienkou účasti žiakov v okresnom, krajskom a celoštátnom kole OSJL je včasné potvrdenie svojej účasti na elektronickej platforme. Neskoro potvrdenú účasť nemusí organizátor akceptovať. Podrobnosti určia MOP platné pre daný školský rok.
- 2)** Žiak súťaží v kategórii, ktorá zodpovedá typu školy, ročníku a ďalším kritériám, ktoré sú uvedené v tomto organizačnom poriadku a v aktuálnych MOP.
- 3)** Súťažiaceho nie je možné zaradiť do vyššieho kola súťaže bez absolvovania nižšieho kola.
- 4)** Na účasť neplnoletých žiakov na súťaži mimo sídla školy je potrebný súhlas ich zákonného zástupcu, ktorý je možnú udeliť prostredníctvom elektronickej platformy. Podrobnosti určia MOP platné pre daný školský rok.
- 5)** Pri prihlasovaní do vyššieho kola súťaže je potrebné dodržať postupový kľúč: víťaz konkrétnej kategórie v nižšom kole postupuje do vyššieho kola, ak je zároveň úspešným riešiteľom OSJL. V prípade odôvodnenej neúčasti víťaza postupuje do vyššieho kola súťaže náhradník – úspešný riešiteľ OSJL, ktorý sa umiestnil na 2. mieste v príslušnej kategórii. Podrobnosti určia MOP platné pre daný školský rok.

Čl. 8

Práva a povinnosti súťažiacich

- 1)** Súťažiaci majú právo byť včas a v dostatočnom rozsahu informovaní o organizovaní súťaže a o podmienkach účasti v nej.
- 2)** Súťažiaci majú právo byť vopred oboznámení s kritériami hodnotenia a po absolvovaní súťaže dostať diplom pre úspešného riešiteľa alebo potvrdenie o účasti a umiestnení v príslušnom kole OSJL.
- 3)** Súťažiaci majú právo podať prostredníctvom školy námietku proti výsledkom a priebehu súťaže predsedovi príslušnej poroty najneskôr do troch pracovných dní od zverejnenia výsledkovej listiny daného kola na elektronickej platforme. Poskytnúť kópiu vyplneného testu súťažiaceho k nahliadnutiu je možné iba po podaní žiadosti prostredníctvom školy, ktorú súťažiaci navštevuje.
- 4)** Súťažiaci sú povinní riadiť sa týmto organizačným poriadkom, MOP platnými pre daný ročník súťaže, sú povinní dostaviť sa na súťaž včas a rešpektovať pokyny a rozhodnutia porôt jednotlivých súťažných kôl a pokyny a rozhodnutia COK OSJL, ako aj pokyny dozoru určeného organizátorom.

Čl. 9

Odborná príprava súťažiacich

Žiaci sa pripravujú na jednotlivé kolá OSJL samostatne, resp. pod vedením svojich vyučujúcich alebo ďalších odborníkov. Celková príprava žiakov na OSJL je v kompetencii školy, ktorú žiak navštevuje.

Čl. 10

Finančné zabezpečenie súťaže

- 1) Školské kolá OSJL sú zabezpečované z rozpočtov škôl.
- 2) Okresné a krajské kolá OSJL finančne zabezpečujú príslušné RÚŠS.
- 3) Celoštátne kolo OSJL finančne zabezpečuje NIVaM z finančných prostriedkov poskytnutých MŠVVaM SR formou kontraktu. Z rozpočtu súťaže uhrádza náklady na celoštátne kolo (ubytovanie, strava, prenájom miestností, občerstvenie, tlač diplomov, výroba medailí, ceny víťazom, náklady na sprievodný program, materiál na praktické úlohy, cestovné a honoráre členom porôt a dozoru určenému organizátorom), zasadnutia porôt (občerstvenie, cestovné), honoráre autorského kolektívu a recenzentov, na organizačno-technické zabezpečenie podujatí a ďalšie náklady na podporné aktivity v súlade s poslaním súťaže. Návrh rozpočtu a odpočet čerpania pre OSJL v rozsahu poverenia kontraktom predkladá NIVaM v stanovených termínoch MŠVVaM SR po prediskutovaní s COK OSJL.
- 4) Na finančnom zabezpečení jednotlivých súťažných kôl OSJL sa môžu podieľať aj spolupracujúce organizácie a sponzori.

Čl. 10

Bezpečnosť a ochrana zdravia súťažiacich

- 1) Za bezpečnosť a ochranu zdravia súťažiacich počas jednotlivých kôl a sprievodných podujatí zodpovedá organizátor príslušného kola, ktorý musí dôsledne dodržiavať bezpečnostné a hygienické zásady platné pri práci s deťmi a mládežou.
- 2) Pedagogický zamestnanec poverený sprevádzaním žiakov do miesta konania súťaže a späť je povinný dodržiavať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov podľa § 152 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon).